

Peníze z fondů EU jako malá domů

Statistiky o poskytnutých evropských dotacích naznačují, že za přidělováním peněz stojí i osobní zájmy.

Čerpání unijních fondů

Pět největších příjemců dotací z řad státních, polostátních a obecních podniků

9,70
mld. Kč

Dopravní podnik hl. m. Prahy

V oficiálních statistikách ministerstva pro místní rozvoj ale chybí údaj o osmimiliardové dotaci na dostavbu metra trasy A.

2,91
mld. Kč

České dráhy

Policie nedávno obvinila čtyři bývalé členy představenstva firmy kvůli nákupům předražených přístrojů.

1,04
mld. Kč

Krajská zdravotní

1,03
mld. Kč

DIAMO

Ředitelkou nemocnice byla Kateřina Pancová - obviněná v kauze Rath.

0,522
mld. Kč

Oblastní nemocnice Kladno

667
mld. Kč

Tolik je pro Českou republiku vyčleněno na léta 2007 až 2013.

Dosud podpořeno **50 084** projektů se **23 607** příjemci.

Zatím rozděleno **581** miliard Kč*.

(* částka bez 15% příspěvku z veřejných rozpočtů ČR)

Robert Břešťan

Ten údaj zaujme na první pohled: v první desítku veřejných podniků, které v letech 2007 až 2013 dokázaly z fondů EU získat nejvíce peněz, patří hned dvě krajské nemocnice ze středních Čech. Nemocnice Kladno a Kolín si převážně v době, kdy

byl středočeským hejtmanem David Rath, na dotacích připsaly dohromady miliardu korun. V kladenské nemocnici byla ředitelkou Kateřina Pancová obviněná z korupce spolu s Davidem Rathem. A podezření z úplatkářství jsou průvodním jevem veřejných zakázek

i v případě kolínské nemocnice. Část z peněz podle všeho končila úplně někde jinde, než podle Bruselu měla. Jen v domě exposlance Petra Kotta a jeho družky Pancové policisté objevili v různých skrýších a trezorech kolem 30 milionů korun. >

Třetím neúspěšnějším příjemcem dotací mezi státními, polostátními či obecními a krajskými podniky je jiná nemocniční síť – Krajská zdravotní. Získala přes miliardu korun a i zde protikorupční policie nedávno obvinila čtyři bývalé členy představenstva kvůli nákupům předražených přístrojů do severočeských nemocnic.

„To, že jsou hned tři nemocnice v první desítku největších příjemců dotací mezi veřejnými podniky, je opravdu zvláštní. Napovídá to, že kraj dotace nemocnicím záměrně přihrával,“ říká Jiří Fiala ze sdružení Naši politici. To nedávno zprovoznilo web fondyeu.eu, kde přehledně a v souvislostech zveřejňuje to, kam, odkud a komu v České republice miliardy z evropských peněz jdou.

Politicky exponované ŘSD

Díky uživatelsky jednoduchému prostředí či možnosti vyhledávat podle klíčových slov lze v údajích o penězích z fondů EU najít řadu zajímavých detailů. Jasnou jedničkou mezi firmami vlastněnými státem, kraji nebo obcemi je pražský Dopravní podnik. Z evropských fondů získal, nebo má schváleny dotace za 9,7 miliardy korun. Zájemce, který by se při hledání statistik spoléhal jen na oficiální data ministerstva pro místní rozvoj, se ale tuhle informaci nedozví.

V záznamech, které o čerpání peněz z různých operačních programů MMR vede, lze dohledat jen 10 projektů za zhruba 1,7 miliardy. O tom jedenáctém, osmimiliardové dotaci na dostavbu metra trasy A, informace chybí. Podle ministerstva pro místní rozvoj tomu brání administrativní záležitosti. „Projekt byl sice schválen Evropskou komisí, ale ze strany řídicího orgánu, kterým je ministerstvo dopravy, nebylo zatím vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace, proto v databázi uveden není,“ vysvětluje mluvčí MMR Marek Ženkla.

Podle sdružení Naši politici se tím ale do statistik vnáší chaos, protože zatímco v centrální databázi informace chybí, v údajích Operačního programu Doprava figurují. Jde navíc o zásadní informaci o hospodaření ztrátového podniku. Dopravní podnik s miliardami na metro sice počítá, ale EU je nakonec proplatit nemusí. Naznačil to i nedávno odvolaný ředitel společnosti Milan Kříšek. „Odhaduji, že může jít až o miliardy, které nebudou proplaceny z EU, a Praha bude

10 největších příjemců uniijních peněz mezi institucemi (v mld. Kč)

1. Ředitelství silnic a dálnic	75,3
2. Správa železniční dopravní cesty	56,6
3. Ministerstvo práce a sociálních věcí	15,4
4. Masarykova univerzita	9,8
5. Ministerstvo školství	7,8
6. Fyzikální ústav AV ČR	6,8
7. Univerzita Palackého v Olomouci	6,5
8. Moravskoslezský kraj	6,5
9. Českomoravská záruční a rozvoj. banka	6,0
10. Vysoké učení technické Brno	5,3

Zdroj: Fondyeu.eu

muset najít vlastní zdroje,“ řekl Kříšek po svém odvolání.

Celkově největším příjemcem dotací v Česku je Ředitelství silnic a dálnic se sumou přesahující 75 miliard korun. ŘSD také vede hned prvními čtyřmi položkami v tabulce vůbec nejdražších podpořených projektů. I s touto státní organizací je zároveň spojena řada korupčních kauz. Nově kriminalisté obvinili z podvodu bývalého náměstka ředitele severočeského Ředitelství silnic a dálnic Tomáše Hofmanna. Podle policie si nechával proplácet neodvedené práce na stavbách a opravách silnic a peníze si nechal. Obviněný z korupce a nevýhodných pronájmů dálničních odpočívák se škodou 264 milionů je například i někdejší vysoký manažer ŘSD Michal Hala. O tom, že manažerské pozice v ŘSD jsou i politicky velmi exponovaným místem, svědčí i nedávné odvolání ředitele ŘSD Davida Čermáka.

Zeptejte se na Slovensku

Významným příjemcem dotací je i samo ministerstvo pro místní rozvoj, jež má informace o příjemcích ze všech operačních programů v popisu práce. Jen na zprostředkování informací o penězích z fondů EU čerpá dvě obrovské dotace. První na „Posílení informovanosti veřejnosti o фондах EU“ ve výši 234 milionů korun a druhou na „Zajištění obecné informovanosti o фондах EU“ za 201,6 milionu.

„Tyto prostředky jsou od roku 2007 využívány na komunikační aktivity,

především na průřezové informační kampaně, inzertní kampaně a akce pro širokou veřejnost o фондах EU. Čerpání těchto prostředků dosud pokračuje,“ vysvětluje mluvčí Ženkla.

Výstupem je několik internetových stránek o фондах EU, zájemce o přehled konkrétních projektů a příjemců evropských peněz ale čeká jen excelová tabulka o velikosti pěti megabajtů, jejíž nalezení na stránkách MMR je samo o sobě oříšek. „Je to seznam o 50 tisících řádků, s jehož daty kvůli řadě chyb nelze ani pořádně analyticky pracovat,“ konstatuje Michal Voda ze sdružení Naši politici. Jeho kritiku ale MMR odmítá. „Plníme veškerá nařízení a náš seznam příjemců byl naopak v minulosti Evropskou komisí chválen za svoji strukturu a za to, že je poskytován ve formátu .xls,“ vyzdvihuje Ženkla.

Pro srovnání – naprogramování webu fondyeu.eu, který „natahuje“ a propojuje data ze všech operačních programů a dalších oficiálních zdrojů, si vyžádalo jen stotisícovou investici. Sdružení Naši politici projektem ve spolupráci s Nadačním fondem proti korupci upozorňuje i na problémy a nesrovnalosti, které jsou ve statistikách spravovaných MMR.

Údaje o čerpání si v různých operačních programech totiž jednotlivé úřady zpracovávají různým způsobem – v excelových tabulkách, ve formátu PDF nebo různorodých internetových databázích. V centrálním registru MMR pak možná i díky tomu nelze dohledat některé údaje zanesené v databázích jednotlivých operačních programů a naopak. „Na zmatečnosti a nepřehlednosti informací nemusí být nic nezákonného či záměrně nekalého, ale ukazuje to na podivnou informační politiku státu, která komplikuje veřejnou kontrolu,“ říká Jiří Fiala.

Zmatečně působí třeba i to, že databáze MMR zveřejňuje projekty podpořené v rámci přeshraniční spolupráce s Polskem, ale už nezahrnuje stejný typ projektů se Saskem, Bavorskem či Slovenskem. I pro toto má ale ministerstvo své vysvětlení: koho zajímá, jaké projekty a za kolik byly podpořeny z dalších přeshraničních projektů, musí se ptát na Slovensku či v německých spolkových zemích. „Databáze obsahuje pouze projekty, které byly schváleny řídicím orgánem, který má sídlo na území České republiky,“ vysvětluje Marek Ženkla. ✖